

CLASS Policy paper 5/2025

Dekarbonizační plány a klimatické závazky podniků

ŮSTAV	STĀTU
A	PRĀVA

Centrum pro klimatické
právo a udržitelnost

SHRNUTÍ

Dekarbonizační plány a klimatické závazky podniků představují klíčový prvek při snižování emisí skleníkových plynů a zmírňování změny klimatu. Firmy hrají zásadní roli v přechodu na nízkouhlíkové hospodářství prostřednictvím inovací, investic do udržitelných technologií a odpovědného řízení uhlíkové stopy. Ačkoliv mezinárodní či regionální právní rámce nejsou pro podniky závazné, vytváří na ně tlak k přijetí vlastních klimatických cílů, plánů a opatření ke snížení emisí. Tento dokument se zaměřuje na význam klimatických závazků podniků a dekarbonizačních plánů, jejich implementaci a doporučení pro podniky i tvůrce politik.

SUMMARY

Climate transition plans and climate commitments are a key element in reducing greenhouse gas emissions and mitigating climate change. Businesses have a vital role to play in the transition to a low-carbon economy through innovation, investment in sustainable technologies and responsible carbon footprint management. Although international or regional legal frameworks are not binding on businesses, they do put pressure on them to adopt their own climate targets, plans and measures to reduce emissions. This paper focuses on the importance of corporate climate commitments and climate transition plans, their implementation and recommendations for businesses and policy makers.

DŮLEŽITÉ POJMY

Pařížská dohoda: mezinárodní úmluva sjednaná v roce 2015, jejímiž 195 smluvními stranami jsou státy, které se zavázaly konat v oblasti snižování emisí i adaptace na změnu klimatu.
Teplotní cíl 1,5 °C: jeden z cílů sjednaný v Pařížské dohodě, vyjadřující shodu na tom, že k odvrácení nejhrošších dopadů změny klimatu a zachování planety vhodné k životu je třeba omezit nárůst globální teploty na 1,5 °C oproti hodnotám před průmyslovou revolucí.
Klimatická neutralita: EU se právně zavázala dosáhnout do roku 2050 klimatické neutrality, neboli stavu, kdy celounijní emise a pohlcování skleníkových plynů budou vyrovnané.
Net-zero (čistá nula): snížení emisí CO ₂ na malé množství zbytkových emisí, které mohou být pohlceny a trvale uloženy přírodou a dalšími opatřeními k odstranění oxidu uhličitého, čímž v atmosféře zůstane nula.
Klimatický plán tranzice (climate transition plan, CTP): strategie firmy popisující kroky, které společnost podniká k přípravě na přechod na nízkouhlíkové hospodářství, včetně plánů na snížení emisí CO ₂ v rámci její činnosti a dodavatelského řetězce.

VYSVĚTLENÍ TÉMATU

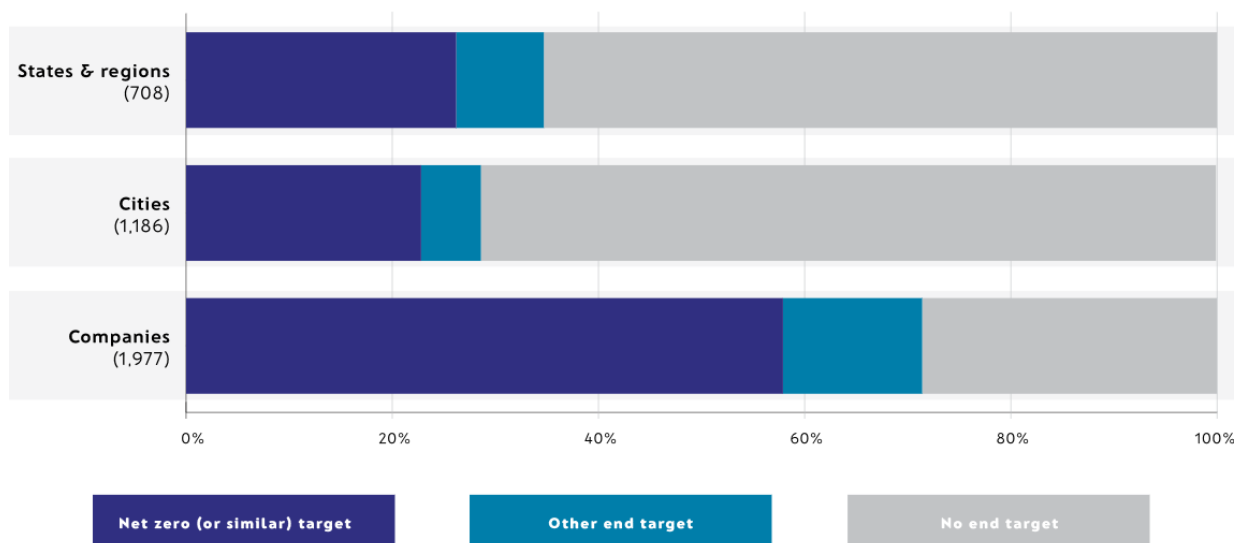
Podniky jsou **významnými producenty emisí skleníkových plynů**, především emisí CO₂, a proto jejich závazky k dekarbonizaci hrají klíčovou roli v celosvětovém úsilí o dosažení klimatické neutrality. **Klimatické závazky firem** mohou zahrnovat jak **dobrovolná opatření**, tak i **dodržování přísných regulací**. Dobře definované dekarbonizační strategie firmám pomáhají nejen plnit právní požadavky a chránit se před možnými klimatickými spory, ale také posilují jejich konkurenceschopnost a atraktivitu pro investory. Jasná právní úprava pro přípravu a implementaci klimatických plánů by měla **podpořit soukromý sektor jako partnera pro snižování emisí skleníkových plynů**, namísto vytváření byrokratické zátěže.

KORPORÁTNÍ ZÁVAZKY „NET-ZERO“

Smluvní státy **Pařížské dohody** se na mezinárodní úrovni zavázaly usilovat o dodržení teplotního cíle 1,5 °C za účelem zlepšení globální reakce na hrozby změny klimatu. Následně v roce 2021 si Evropská Unie (EU) jako celek stanovila ambiciózní a právně závazné průběžné cíle snížit emise skleníkových plynů a dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050.

Ačkoliv ani Pařížská dohoda, ani **Evropský právní rámec pro klima** nemíří na soukromé subjekty, je zřejmé, že **dosažení klimatické neutrality je nemožné bez zapojení podnikatelského sektoru**. Od přijetí Pařížské dohody v roce 2015 se tak mnoho firem dobrovolně zavázalo dosáhnout "nulových čistých emisí do roku 2050" nebo nabízet "uhlíkově neutrální" produkty, aby si zachovaly sociální licenci k podnikání (jak ukazuje graf 1). V lepším případě se řídí určitými standardy (např. **UK TPT Disclosure Framework and Guidance**) nebo se zapojují do soukromých iniciativ (např. **Race to Zero** či **Science Based Targets initiative**). Podle dostupných statistik **až polovina největších celosvětových společností vyhlásila cíl dosažení čistých nulových emisí**, a to i k mnohem dřívějšímu roku než 2050. **Různorodost** veřejných proklamací a příslibů používaných firmami komplikuje srovnání jejich klimatických závazků v praxi. Přestože všechny směřují k dlouhodobému teplotnímu cíli Pařížské dohody, pojmy jako uhlíková neutralita, klimatická neutralita a net-zero mohou označovat odlišné přístupy a stavy.

BREAKDOWN OF END-TARGET TYPES

Graf 1: Breakdown of end-target types for subnational states and regions, cities, and companies registered in the Net Zero Tracker database. Zdroj: Net Zero Tracker (2024) Net Zero Stocktake 2024: NewClimate Institute, Oxford Net Zero, Energy and Climate Intelligence Unit and Data-Driven EnviroLab, s. 17. Dostupné z https://netzeroclimate.org/wp-content/uploads/2024/09/Net_Zero_Stocktake_2024.pdf.

Vzrůstající tvrzení společností činěná na dobrovolné bázi ne vždy vychází z reálných závazků snižovat emise CO₂. **Firemní praxe známá jako greenwashing nebo specifičtěji "climate-washing"** představuje nežádoucí jev, který deformuje nastavení veřejných politik, ovlivňuje investiční a spotřebitelská rozhodnutí a zároveň se stává právním problémem a předmětem soudních sporů. Riziko je zřejmé – pokud nebude greenwashing založený na nevěrohodných či zavádějících klimatických tvrzeních řešení, podkope úsilí skutečných lídrů, oslabí realizaci naléhavých opatření v oblasti klimatu a může vést k deziluzi mezi adresáty těchto prohlášení (spotřebiteli, investory či klimatickými podporovateli), čímž zvyšuje i riziko klimatického popírání.¹

OD DOBROVOLNOSTI K POVINNOSTI PŘIPRAVIT A IMPLEMENTOVAT KLIMATICKÝ PLÁN TRANZICE

Některé země tak přijaly nebo zvažují právní úpravy, které mají zajistit, aby klimatické ambice firem odpovídaly konkrétním krokům, a zároveň vytvořily rovné podmínky na trhu. Na rozdíl od většiny zemí, které se zaměřují primárně na transparentnost a povinnost zveřejňování klimatických informací, EU stanovila vybraným evropským a mimoevropským společnostem **zákonnou povinnost vypracovat klimatické plány tranzice**. Jedním z klíčových opatření je [směrnice o náležitě péči podniků v oblasti udržitelnosti z roku 2024 \(CS3D\)](#). Skrze její implementaci do právního řádu členského státu EU bude velkým

¹ Skupina odborníků při OSN pro závazky nestátních subjektů k nulovým čistým emisím (HLEG), Integrity Matters: Net Zero Commitments by Businesses, Financial Institutions, Cities and Regions (2022), s. 12. Dostupné: https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/high-level_expert_group_n7b.pdf.

podnikům uložena povinnost definovat strategie a konkrétní opatření ke snižování emisí. Nestačí pouze změřit uhlíkovou stopu firmy – tzv. **transformační plán pro zmírňování změny klimatu** má zajistit, že obchodní model a strategie společnosti budou slučitelné s teplotním cílem 1,5 °C a s průběžnými milníky EU směřujícími ke klimatické neutralitě a přechodu na nízkouhlíkové hospodářství. Tyto plány by měly zahrnovat analýzu expozice společnosti vůči uhlíkově náročným činnostem souvisejících s uhlím, ropou a plynem. Dále by měly stanovit časově ohraničené cíle, včetně absolutních cílů snížení emisí skleníkových plynů pro rámec emisí 1, 2 a 3, kde je to relevantní. Součástí by měla být také prováděcí opatření k dosažení stanovených cílů, kvantifikace investic a financování, přičemž plány musí vycházet z přesvědčivých vědeckých důkazů.

Klimatické plány jsou rovněž součástí dalších evropských předpisů, jako jsou [směrnice o podávání zpráv podniků v oblasti udržitelnosti \(CSRD\)](#)², [změnová směrnice o posílení postavení spotřebitelů pro ekologickou transformaci](#) nebo [pravidla pro přidělování bezplatných emisních povolenek](#).

NET-ZERO LITIGACE PROTI PODNIKATELŮM A POTŘEBA DALŠÍCH ŘEŠENÍ PRO ZAJIŠTĚNÍ KONZISTENCE PRÁVNÍ ÚPRAVY A JEJÍHO VÝKLADU

V důsledku absence či nedostatečné regulace se **závazky net-zero** již staly předmětem **klimatických sporů vedených proti obchodním společnostem**. Tyto žaloby míří na klimatické cíle a plány společností, jejich proveditelnost, přiměřenost vzhledem k teplotnímu cíli 1,5 °C i celkovou věrohodnost, přičemž se opírají o různé právní normy. Zatímco stížnosti související s climate-washingem, často postavené na normách na ochranu spotřebitele vykazují vysokou úspěšnost,³ soudně donutit společnost ke konkrétnímu snížení emisí skleníkových plynů zůstává složité a může vést k právní nejistotě. Příkladem je žaloba proti ropné společnosti před nizozemským soudem v případě Shell, kde žalobci požadují, aby společnost změnila svou obchodní strategii s cílem přispět k omezení globálního oteplování.⁴ Nicméně se uznává, že emise rozsahu 3, tedy emise vznikající v rámci hodnotového řetězce společnosti, jsou součástí redukčních povinností dané společnosti. Zejména u fosilních společností se v tomto ohledu očekává větší odpovědnost než u většiny ostatních firem.⁵

Požadavky na klimatické plány a klimatická tvrzení by měly být dostatečně jasné, aby omezily litigační riziko spojené s klimatickými plány a závazky firem. Klimatické žaloby či nepříznivá soudní rozhodnutí mohou mít přímý **dopad na hodnotu společností** – podle dostupných údajů se tržní hodnota firem na burze v takových případech snižuje v průměru až

---

² Transpozice do českého právního řádu skrze § 32h zákona 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

³ SETZER, J, HIGHAM, C. Global Trends in Climate Change Litigation: 2024 Snapshot. London: Grantham Research Institute on Climate Change and the Environment, London School of Economics and Political Science. 2024, s. 12. Dostupné: <https://www.lse.ac.uk/granthaminstitute/wp-content/uploads/2024/06/Global-trends-in-climate-change-litigation-2024-snapshot.pdf>.

⁴ FEIGERLOVÁ, M. Klimatická změna a obchodní společnosti: analýza rozhodnutí odvolacího soudu v Haagu ve věci Shell o povinnosti snižovat emise skleníkových plynů. Ekolist [online] (11. 1. 2025). Dostupné: <https://ekolist.cz/cz/publicistika/nazory-a-komentare/monika-feigerlova-klimaticka-zmena-a-obchodni-spolecnosti-analyza-rozhodnuti-odvolaciho-soudu-v-haagu-ve-veci-shell-o>.

⁵ Bod 7.99 rozhodnutí odvolacího soudu v Haagu ze dne 12.11.2024, sp. zn. ECLI:NL:GHDHA:2024:2100 ve věci *Milieudefensie et al. v. Royal Dutch Shell plc* zní: „[...] contrary to Shell’s argument, any reduction obligation regarding scope 3 emissions will not constitute a standard that creates liability of Shell for (lawful) acts of third parties. Shell’s responsibility with regard to scope 3 emissions applies to its own actions.”

o 0,41 %.⁶ I v Česku již došlo ke climate-washingovému sporu, kdy obchodní řetězec čelil kritice za své proklamace o ochraně klimatu, zatímco zákazníkovi odměňoval plastovými hračkami z Číny.⁷

Legislativní opatření, která posilují vynutitelnost a důvěryhodnost klimatických závazků firem, jsou nezbytná. Zároveň je však nutné zajistit, aby **regulatorní prostředí** bylo pro firmy **přehledné, předvídatelné, nezdujvalo požadavky** a skutečně přispívalo ke snižování emisí. Hledání klimaticky neutrálních řešení se zdaleka netýká jen velkých společností. Cílům se musí přizpůsobit i jejich dodavatelé, což mohou být v mnoha případech velmi malé podniky. Navíc roztržitost legislativních rámců může ztěžovat hodnocení klimatických plánů tranzice a komplikovat jejich monitoring jak ze strany regulačních orgánů, tak zainteresovaných osob.

DOPORUČENÍ

VLÁDĚ A REZORTŮM:

- stanovit jasné legislativní požadavky na **dekarbonizační plány velkých podniků** a na jejich dohled při transpozici CS3D⁸ do českého právního řádu s ohledem na regulaci klimatických plánů v dalších právních předpisech, přičemž tyto minimální požadavky musí být v souladu s cíli mezinárodních klimatických dohod
- zajistit koordinaci** mezi ministerstvem spravedlnosti a ministerstvem průmyslu a obchodu, případně vytvořit metodiku pro efektivní transpozici CS3D a využít zkušenosti národních kontaktních míst odpovědných za implementaci Směrnice OECD pro nadnárodní podniky o odpovědném obchodním chování v oblasti klimatických dopadů, snižování a monitoringu emisí skleníkových plynů
- zajistit **dostupnost a transparentnost** pro zainteresované subjekty, aby se mohly s klimatickými plány firem seznámit v rámci občanské kontroly
- mapovat klimatické plány soukromého sektoru** a využívat tato data pro analýzu trajektorie tranzice v celém hospodářství; tento proces by měl sladit vládní politiku v oblasti klimatu s cílem podporovat kapacitu a ambice firem při stanovování a plnění klimatických cílů a snižování emisí CO₂
- pořádat **informační kampaně** a poskytnout odbornou a technickou podporu firmám a zvýšit povědomí o klimatické udržitelnosti a závazcích firem prostřednictvím seminářů, workshopů, konzultačních služeb a dalších dostupných komunikačních kanálů, s důrazem na zajištění přístupu i pro malé a střední podniky

---

⁶ SATO, M. et al. Impacts of climate litigation on firm value. Centre for Climate Change Economics and Policy Working Paper 421/Grantham Research Institute on Climate Change and the Environment Working Paper 397. London: London School of Economics and Political Science, 2023.

⁷ Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze č. j. 1 Cmo 56/2023-121 ze dne 6. 8. 2024.

⁸ V době přípravy tohoto dokumentu Evropská komise oznámila záměr „bezprecedentně“ zjednodušit regulatorní prostředí, včetně CS3D, a vyřešit roztržitost právních předpisů s cílem podpořit konkurenceschopnost, přičemž dosažení klimatické neutrality zůstává jedním z klíčových cílů Unie. Viz Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské Radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů. Kompas konkurenceschopnosti pro EU. COM/2025/30 final, 29.1.2025.

- provést analýzu možnosti integrace povinných klimatických plánů tranzice pro investory do mezinárodních dohod o **ochraně zahraničních investic**

DOHLEDOVÝM ORGÁNŮM:

- **best practices:** poskytnout podnikům a jednotlivým sektorům, včetně těch, které jsou obtížné na dekarbonizaci, návody, výkladové pokyny a praktické nástroje vycházející z osvědčených postupů, jež podnikům usnadní nejen implementaci zákonných požadavků, ale také budou sloužit jako základní orientace pro přípravu dobrovolných klimatických plánů a sníží potenciální zátěž pro podniky
- při přípravě návodů a doporučení **zohlednit ideové zdroje**, jako jsou Obecné zásady OSN pro byznys a lidská práva, včetně Informačního dokumentu o změně klimatu; Směrnice OECD pro nadnárodní podniky o odpovědném obchodním chování; doporučení Skupiny odborníků OSN na vysoké úrovni pro závazky nestátních subjektů v oblasti čistých nulových emisí

FIRMÁM:

- **podporovat interní vzdělávací programy** zaměřené na pochopení významu a integrity klimatických tvrzení podniků a předcházení climate-washingu, včetně informací o klimatickém právním režimu, stávajících kritériích a standardech, správném využívání uhlíkových kreditů, budoucích technologiích na odstraňování CO₂ a celkových přínosech udržitelného podnikání
- na dobrovolné bázi, pokud společnosti nespádají do právní povinnosti, zavést **dlouhodobé dekarbonizační plány**, jež budou založeny na vědeckých poznatcích, veřejně dostupné a budou odrážet spravedlivý podíl obchodní společnosti na globálním zmírnění klimatické změny a obsahovat minimální požadavky, například dle doporučení HLEG, TPT Disclosure Framework, a **spolupracovat se svými dodavateli** na snižování emisí v celém hodnotovém řetězci

ZDROJE

FEIGERLOVÁ, M. Moving from Pledges to Commitments: Analysing Climate Transition Plans in the EU Proposal for a Corporate Sustainability Due Diligence Directive. Carbon and Climate Law Review. Volume 18 (2024), Issue 1, pp. 17-30.

FEIGERLOVÁ, M., Influence of the OECD Guidelines and Jurisprudence in the Legislative Process of the EU Directive on Corporate Sustainability Due Diligence. In Krajewski Markus, Davaanyam, Otgontuya (eds) Exploring Corporate Human Rights Responsibilities in OECD Case Law. Springer Cham, 2024(5), ISBN 978-3-031-75716-7.

FEIGERLOVÁ, M. Klimatická změna a obchodní společnosti: analýza rozhodnutí odvolacího soudu v Haagu ve věci Shell o povinnosti snižovat emise skleníkových plynů. Ekolist [online] (11. 1. 2025). Dostupné: <<https://ekolist.cz/cz/publicistika/nazory-a-komentare/monika->

[feigerlova-klimaticka-zmena-a-obchodni-spolocnosti-analyza-rozhodnuti-odvolaciho-soudu-v-haagu-ve-veci-shell-o](#)>.

SATO, M et al. Impacts of climate litigation on firm value. Centre for Climate Change Economics and Policy Working Paper 421/Grantham Research Institute on Climate Change and the Environment Working Paper 397. London: London School of Economics and Political Science, 2023.

SETZER, J, HIGHAM, C. Global Trends in Climate Change Litigation: 2024 Snapshot. London: Grantham Research Institute on Climate Change and the Environment, London School of Economics and Political Science. 2024. Dostupné:<
<https://www.lse.ac.uk/granthaminstitute/wp-content/uploads/2024/06/Global-trends-in-climate-change-litigation-2024-snapshot.pdf>>.

SKUPINA ODBORNÍKŮ PŘI OSN PRO ZÁVAZKY NESTÁTNÍCH SUBJEKTŮ K NULOVÝM ČISTÝM EMISÍM (HLEG), Integrity Matters: Net Zero Commitments by Businesses, Financial Institutions, Cities and Regions. 2022. Dostupné:
<https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/high-level_expert_group_n7b.pdf>.

UK TRANSITION PLAN TASKFORCE. Disclosure Framework and Guidance. 2023. Dostupné: <
<https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/knowledge-hub/resources/tpt/disclosure-framework-oct-2023.pdf>>.

WORKING GROUP ON THE ISSUE OF HUMAN RIGHTS AND TRANSNATIONAL CORPORATIONS AND OTHER BUSINESS ENTERPRISES, Information Note on Climate Change and the Guiding Principles on Business and Human Rights (2023). Dostupné:
<<https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/issues/business/workinggroupbusiness/Information-Note-Climate-Change-and-UNGPs.pdf>>.

CLASS Policy paper 5/2025 – březen 2025

Centrum pro klimatické právo a udržitelnost, Ústav státu a práva Akademie věd ČR, v. v. i.

Obrázek na obálce: Image by jplenio1 on Freepik.

Série CLASS policy papers vychází z poznatků řešení projektu Právo ochrany klimatu podpořeného
prémii *Lumina quaeruntur* Akademie věd ČR řešeného v letech 2020–2024 v Ústavu státu a práva AV
ČR, v. v. i.

Autorka:

JUDr. Monika Feigerlová, Ph.D., LL.M.

Ústav státu a práva AV ČR

Policy paper byl dokončen k právnímu stavu ke dni 31. 1. 2025.

Doporučená citace: Feigerlová, Monika: Dekarbonizační plány a klimatické závazky podniků. CLASS
Policy paper 5/2025. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2025.